УДК 316.644:316

DOI <https://doi.org/10.30970/2307-1664.2019.26.6>

ДІАМЕТРАЛЬНІСТЬ ПРОТЕКЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ПРОСІМЕЙНИХ АКТИВІСТІВ ВІД ЛГБТ-СПІЛЬНОТИ В УКРАЇНИ

Гнат Мєренков

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
факультет філософії і суспільствознавства,
кафедра богослов'я та релігієзнавства
вул. Пирогова, 9, 01601, м. Київ, Україна*

Актуальність дослідження протекційно-традиційних євангельських фігур щодо динамічного просування ідей ЛГБТ-спільноти в Україні зумовлена євроінтеграційними процесами, які стали стратегічним орієнтиром українських прагнень до перетворень, заради яких проводять реформи. Мета статті полягає в дослідженні діаметральних протекційних (захисних) концепцій, які сформувались як волевиявлення активних та пасивних просімейників щодо ЛГБТ-спільноти в Україні. До теоретичної бази дослідження належать наукові філософсько-богословські дискурси та захисні доктринальні позиції українських протестантських спільнот. Доведено, що в Україні присутні три основні позиції протекційних заходів просімейних рухів, а саме категоричне несприйняття, розроблення та вжиття профілактичних заходів, поблажливе визнання інакшості гендерних варіацій людини. Внутрішнє напруження між позиціями пояснюється акцентуванням чи то на зовнішніх суспільних проявах, законодавчому обмеженні неприйнятних для просімейних активістів явищ, чи то на внутрішніх якостях християнина як такого, який повинен лише своїм життям являти альтернативу суспільству. В усіх випадках дискутується питання свободи й демократії, їхнього змістонаповнення та меж без заперечення цих принципів як базових цінностей суспільства. Встановлено, що захист сімейних цінностей у різноманітних формах є одним з проявів громадянського суспільства в Україні. Конфліктний підхід до методів захисту сімейних цінностей релігійними спільнотами України може бути вирішений за допомогою ослаблення напруги між державою, яка прагне побудувати конструктивний діалог з Європою, та церквами, які різноманітними методами намагаються захистити українську історичну традицію щодо виключного існування гетеросексуальної сім'ї, яка, на думку просімейників, соціалізує дитячу особистість, відтворюючи в ній міцні обов'язки справжнього громадянина.

Ключові слова: ЛГБТ-спільнота України, просімейні активісти, протекційні заходи, протестанти.

Огляд джерел. Український протестантизм перебуває в полі зору релігієзнавців та соціологів релігії принаймні з першої половини ХХ століття. Раніше на його появу відгукувалися переважно його ідеологічні конкуренти, а саме православні священики й апологети, що робило їхні відгуки тенденційними та емоційно забарвленими. Радянська пропаганда виходила з марксистського погляду на релігію як на пережиток минулого. Проте тут були спроби зважених праць, особливо наприкінці радянської доби. Українські дослідники здебільшого зайняли ліберальну, толерантну позицію щодо протестантської спільноти України. Поки що більшість праць має описовий характер, намагаючись задокументувати бурхливе та яскраве релігійне життя України.

Мають значення праці Людмили Филипович, Анатолія Колодного, Вікторії Любащенко, Віктора Єленського, Романа Сітарчука, Петра Яроцького. Захищено дисертації Михайла Черенкова, Михайла Мокієнка, Сергія Саннікова, Юрія Решетнікова, Максима

Балаклицького. Ці роботи мають велике значення для загального розуміння історії протестантизму XIX – XX століть. Вони намічають місце протестантизму в незалежній Україні до 2013 року. Однак пізніші процеси багато що змінили як в українському суспільстві, так і в ролі протестантизму в ньому. Інноваційні, актуальні явища, до яких, зокрема, належить аналізоване ідеологічне протистояння протестантської та ЛГБТ-спільноти, не отримали належного висвітлення в науці. Згідно з багатьма оцінками Євромайдан і пізніша криза знаменували появу недержавної України, спроби українського суспільства визначити себе в нових термінах, знайти себе на світовій карті геополітичних та соціальних процесів.

Мета. З урахуванням вищевикладеного метою статті є встановлення позиційних відмінностей просімейного руху щодо протекційних методів захисту цінностей традиційної сім'ї в Україні. Досягнення мети передбачає розгляд полемічних аспектів внутрішнього характеру, встановлення категорії заполітизованості питання чи істинної громадянської позиції, аналіз ознак нетерпимості чи християнської любові.

Виклад основного матеріалу. Після 2017 року, коли український протестантизм на хвилі святкування 500-річчя Реформації вийшов, як вважають релігієзнавці, «у широкі горизонтальні зв'язки», 2018 рік для протестантів став початком «поглиблення їхньої присутності» у суспільстві [1]. Одним з найважливіших та найпомітніших напрямів, у якому це поглиблення виявилось, є питання захисту сім'ї від наступів ЛГБТ-лобій того, що самі протестанти називають «гендерною», або неомарксистською, ідеологією, яка, на їхню думку, протистоїть сімейним цінностям. Хоча після року Реформації наступний рік був проголошений Всеукраїнською радою церков і релігійних організацій (ВРЦіРО) Роком Божого слова в Україні, за найпомітнішими та найбільш виразними проявами активності пізнього протестантизму 2018 рік можна без перебільшення назвати роком «війни за сім'ю». Саме виклики, які сьогодні переживає інституція сім'ї та подружжя як союз чоловіка і жінки, спонукали ВРЦіРО проголосити 2019 рік Роком сім'ї [2]. Ще перед цим проголошенням в експертному опитуванні у вересні 2018 року експерти з числа релігієзнавців та служителів церкви підкреслювали зростання актуальності захисту сімейних цінностей для протестантів (Л. Филипович, О. Подкопаєв, В. Ярош, О. Ярош, М. Крупський, С. Шараєвський) [1].

Якщо перерахувати основні виклики, на які відповідали протестанти у 2018 році, то ними стануть видалення в кінці березня із сайту адміністрації Президента петиції на захист сім'ї та сімейних цінностей, яка збрала майже 24 тисячі підписів; проведення гей-парадів у Києві, Кривому Розі, Одесі, а також перше в історії незалежної України побиття поліцією в Києві тих, хто протестував проти цих заходів; гендерна експертиза шкільних підручників, яка, на думку християн, загрожувала вилученням з освітнього процесу таких базових понять, як «батько й мати», а також готувала плацдарм для подальшого впровадження в освіту пропаганди гендерної ідеології. На ці події українські християни реагували активними вуличними протестами та зверненнями до влади. Водночас відбулися масштабні стверджувальні акції в різних містах України, вуличні сімейні свята, які за кількісними показниками перевищили подібні заходи попередніх років.

У 2003 році вуличний сімейний рух був започаткований, у 2015 році вже понад десять міст провели вуличні сімейні свята, у 2016 році – 23 міста, у 2017 році – 36 міст. Руслан Кухарчук говорить, що «цього року було 57 міст і 210 тисяч учасників» [3]. Це показує зростання динаміки, причому ця статистика постійно оновлюється.

З січня 2017 року реалізується правозахисна, адвокаційна та просвітницька кампанія «Не вирізайте сім'ю в Україні», а протягом 2018 року відбулося її значне масштабування. За два роки активісти поширили 40 тисяч екземплярів брошури «Не вирізайте сім'ю

в Україні» [4], зокрема на таких заходах, як Всеукраїнська хода на захист сімей і дітей, фестиваль «Всі разом – за сім'ю!» у Києві та по всій країні, Свято подяки на Хрещатику, християнські громадянські форуми «Всі разом!» (Київ, Миколаїв, Полтава, Кривий Ріг), форуми сім'ї у 15 містах, багатотисячна молодіжна конференція у Палаці спорту “Holy Spirit Night”, різноманітні церковні та громадські конференції. Активісти кампанії провели спілкування зі студентами декількох вищих навчальних закладів про захист природної моделі сім'ї та протидію гендерній ідеології.

Опублікована петиція до Президента України, Кабінету Міністрів України і міністрів, Верховної Ради України і народних депутатів України. За 2018 рік паперову версію через центральний офіс ГО «Всі разом!» підписали понад 2 000 громадян (процес підписання триває постійно, встановити точну загальну кількість підписів неможливо). Адвокаційний напрям ознаменувався просуванням серед місцевих рад Рішення про Звернення до Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів та РНБО із вимогою захистити інститут сім'ї в Україні. За підсумками 2018 року щонайменше 66 місцевих рад різного рівня проголосували за просімейне Рішення. Протягом року надіслано 130 листів до центральних і місцевих органів влади.

Представники руху «Всі разом!» у січні 2018 року взяли участь у робочій групі з розроблення Концепції розвитку громадянської освіти та виховання в Україні при Міністерстві освіти і науки. Слід зазначити, що рушійною силою громадянської організації «Всі разом!», а також Альянсу «Україна за сім'ю» є протестанти. «Всі разом!» спеціалізується саме на вуличному русі, водночас до сімейних акцій у різних містах долучається безліч громадських об'єднань місцевого рівня, які формально не є частиною руху «Всі разом!». Акції, метою яких є саме протистояння негативним явищам, проводяться Всеукраїнською громадською організацією «Громадський рух людей з майбутнім «Любов проти гомосексуалізму»».

Останній місяць 2018 року ознаменувався публічним обговоренням протистояння між захисниками «гендерної ідеології» та її противниками на рівні держслужбовців. Президент Петро Порошенко закликав Парламент ратифікувати Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок та домашньому насильству [5]. Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій відреагувала зверненням до Президента, нагадавши «про недоцільність і ризики» ратифікації цієї Конвенції [6], окремі пункти якої, на думку Ради, загрожують сімейним цінностям. Урядова уповноважена з питань гендерної політики Катерина Левченко закликала СБУ розглянути деякі акції з питань захисту сім'ї як такі, що «загрожують національній безпеці» [7]. Олександр Турчинов, що на той момент був секретарем РНБО, відповів на це статтею «Неомарксизм, або подорож у безодню», у якій публічно підтримав позицію захисників сім'ї, вважаючи, що опоненти К. Левченко, навпаки, діють в інтересах національної безпеки [8]. Громадські організації заявили про підтримку просімейної та антигендерної позиції секретаря РНБО [9].

Як підкреслюють лідери просімейного руху, основою для дій християн є перш за все ствердження й пропагування сімейних цінностей як невід'ємної складової процвітання суспільства. Вони зазначають, що вибудовують ідею, що існування країни великою мірою залежить від існування сім'ї, родини. Це є не лише Божим задумом, хоча це основне, але й раціональним та вигідним явищем для будь-якої держави з різних міркувань [3]. Можна побачити, що вуличний сімейний рух усвідомлює свою порівняно молоду традицію (15 років існування в Україні) й відчуває свою самодостатність без суттєвої прив'язки до святкування R500 у 2017 році, яке дало поштовх українським протестантським церквам для більш активного виходу в публічний простір [3].

Водночас навіть самі лідери просімейного християнського руху, а також представники інтелектуальної еліти протестантизму у питанні захисту сім'ї та відповідей на виклики часу християнську, зокрема протестантську, активність сьогодні оцінюють як позитивно, так і негативно. Якщо говорити про кількісний аспект, то ми вже навели вище статистику зростання участі українців у вуличному сімейному русі, яка свідчить про те, що кожного року до цього руху додається 12–15 міст. Як підкреслює громадський активіст, один з лідерів просімейного руху Ігор Плохой, таке зростання пояснюється тим, що «багато людей починають цінувати сімейні цінності не тоді, коли все спокійно і нормально, а тоді, коли йде відповідна загроза <...> з кожним роком загроза над сім'єю стає все більшою і серйознішою» [10; 11].

У цьому, на думку активіста, полягає паралель зі зростанням патріотичних настроїв в Україні через зовнішню військову агресію. З іншого боку, зростання просімейного активізму ще не свідчить про всеохопність цього процесу в протестантському середовищі. Все залежить від того, з чим порівнювати: «скільки охоплено в цю динаміку людей? Більшість протестантів все одно пасивні. Активність зростає, але вона, наприклад, була 1%, зараз стало 5–7%, а 90% – їм взагалі паралельні всі ці проблеми» [10; 11]. Слід зазначити, що це є полемічною заявою з використанням гіперболи, адже більшість протестантів усвідомлює цінність сім'ї, дорожить нею, однак не бере участі в громадських акціях. Водночас ці акції черпають свій авторитет саме в соціологічному середовищі консервативних і нібито соціально пасивних християн, які відданістю своїм сім'ям надають доказовий матеріал і створюють соціологічний фон для вуличних акцій.

Нарешті, критиці або застереженням піддається якісний аспект просімейного активізму протестантів, перш за все, від представників інтелектуальної еліти євангельського середовища. Олексій Гордєєв, що є магістрантом богослов'я, автором книги «Церковь на Майдане» (2016 рік), спеціалістом із соціальних комунікацій, вважає, що проєкт протистояння ЛГБТ-спільноті у 2018 році «провалився, бо активні намагання довести християнськість країни стикаються з опором юристів, журналістів та більш просунутих теологічно та в плані освіти християн, які доводили, що для України в принципі краще позиціонуватись не як християнська країна, а як світська, яка рівновіддалена від усіх конфесій, може правильно поводити себе з кожною з них» [1].

Не всі є настільки песимістичними під час оцінювання якості зусиль просімейного руху. Сергій Шараєвський, що є директором продакшн-студії «Правда PRO», пастором Луцької біблійної церкви, вважає, що намагання «вводити ліві цінності в освіту, в державу зустрічають спротив і в протестантів. Результатом є те, що десь ці результати пригальмовуються» [1]. Олег Подкопєєв, що є пастором церкви «Дім Хліба – Західний» (Кривий Ріг), депутатом центрально-міської районної ради, засновником ГО «Кривий Ріг за сім'ю», вважає, що більшою мірою за участю церковних людей більше ніж 50 місцевих рад проголосували про звернення до державної влади про недопустимість розвитку ЛГБТ-пропаганди, про наступи на сімейні цінності, зміни в Конституції. «І я кажу, що майже за більшістю цих рішень стояли віруючі люди, протестанти, які підіймали громадськість, об'єднували депутатів <...> Бо тільки церква більш загострила це питання, підняла голос, і більшість людей навіть не розуміла, що є така проблема» [1].

Релігійзнавця Людмила Филипович, згадуючи захист сім'ї протестантами як один із актуальних напрямів їхньої діяльності, малює загалом позитивний портрет українського протестанта: «Він стає більш сучасним, добре освіченим, пристосованим до нових економічних і соціальних умов, позбувається ізоляції від суспільства, все більше сприймає Україну не тільки як свою тимчасового перебування земну територію, а як батьківщину» [1].

Оскільки процес протистояння тільки набирає обертів, під час оцінювання просімейної протестантської й загалом християнської активності можливі різні оцінки. Для когось, за відомим висловом, склянка буде наполовину порожньою, а для когось – наполовину повною. Все визначається системою координат.

Отже, ми перерахували основні виклики й побачили різні оцінки динаміки протестантського просімейного активізму в Україні за останній рік. Розглянемо тепер більш детально якісний аспект явища, тобто ті протиріччя й напруження, які існують у самому євангельському середовищі щодо просімейного активізму.

Незважаючи на всі протиріччя й точки напруження між представниками різних позицій всередині християнської спільноти щодо того, якими методами протидіяти наступу гендерної, або «неомарксистської ідеології», як її називають самі активісти, можна зробити висновок, що сам просімейний активізм серед протестантів, зокрема вуличний сімейний рух, все ж таки є знаковим для України проявом громадянського суспільства. Хоча український просімейний рух дехто звинувачує в тому, що він нібито копіює російську модель пропаганди проти «Гейропи» (як її принизливо називають російські пропагандисти) чи навіть походить від неї, з цим варто не погодитися. Якщо говорити про основні відмінності від моделі російської антигендерної пропаганди, то можемо зазначити, що в інформаційному просторі Російської Федерації ця тематика використовується саме з геополітичною метою. Владні структури контролюють інструменти пропаганди. Багато громадян готові віддати владним структурам свої права й пожертвувати власною свободою задля захисту від геополітичних загроз. В Україні ситуація інша. Влада не сприймається більшістю людей як гарант, якому треба віддавати свої свободи в обмін на відчуття безпеки. Після Євромайдану влада сприймається суспільством, зокрема протестантами та просімейними активістами, як така, що повинна служити народу, а не царювати над ним. Народ хоче відчувати себе повноправним партнером влади, суб'єктом, а не об'єктом впливу.

Так, у 2018 році в Україні критика гендерної експертизи шкільних підручників протестантами виникла не тому, що людей налякали пропагандисти геополітичним чинником, а тому, що небайдужі люди не хочуть бути гвинтиками в системі, натомість хочуть, щоб з ними рахувалися. Наприклад, Руслан Кухарчук підкреслює, що його рух «Всі разом!» геть не має позиції щодо того, чи потрібна Євроінтеграція, адже захищати сім'ю потрібно і в тому, і в іншому випадках, а цей рух об'єднує як прибічників євроінтеграції, так і євроскептиків [3]. Ігор Плохой підкреслює, що активісти керуються не пропагандистськими чутками, а перевіреною інформацією безпосередньою від самих же освітян щодо останніх тенденцій в освіті [10; 11]. Отже, таке реагування виглядає не як ініціатива, спущена згори чи від якихось політичних сил, а саме як низова ініціатива від громадян. Це цілком вкладається в парадигму переосмислення церквою своєї ролі в суспільстві після Майдану щодо більшого патріотизму, більшої соціалізації та відкритості церкви. Майдан навчив, що влада повинна рахуватися з людьми, сприймати їх як партнерів, а не як ресурс, тому батьки мають самі вирішувати, що повинно бути в підручниках, а не хтось за них. Тут звеличується не чиясь політична воля як наказ партії, що подавляє волю всіх інших, а цінність кожної особистості, з яких складається народ. Руслан Кухарчук вважає, що «церква в законодавчому розумінні – це громадська інституція, причому найбільша. Тому вона має право впливати на суспільні процеси в державі. Це право треба відстоювати і виборювати. Християнам треба відстоювати свої природні права на свободу слова, віросповідання і вільне висловлювання своїх християнських позицій у нецерковному контексті (на роботі, в навчанні, на вулиці, в політиці)» [1]. Як вважає релігієзнавець Людмила Филипович, захист сім'ї та захист демократії є для протестантів взаємопов'язаними речами: «більшість

протестантів хочуть бути активною силою в Україні, заявляючи про свої громадянські права і усвідомлюючи свої громадянські обов'язки». Протестанти «послідовно виступають проти спільноти ЛГБТ <...> послідовно захищають демократію і свободу» [1].

У тому, як просімейні активісти, тобто протестанти, декларують мету своєї діяльності, ми бачимо також спробу відстояти природне право (дане Богом людині від народження) як основу будь-яких інших державних законів. Протестанти намагаються захистити природне право від викривленого позитивного права (суб'єктивного бачення законів урядами чи політичними силами). Основні права дані людині від Бога, тому є невід'ємними. Роль уряду полягає у забезпеченні дотримання цих невід'ємних прав [12, с. 34]. Саме в такому ключі розуміють роль законів та політичних механізмів у громадянському суспільстві просімейні активісти, коли говорять про свою відданість ідеалам демократії. Природне право визначає не тільки права людей, але й їхню відповідальність, обов'язки. Громадянське суспільство – це свобода, яка не тотожна всюдозволеності, тому протестанти апелюють до історичної традиції тих демократичних конституцій, які ґрунтувались на природному праві. ЛГБТ-лобі в цьому разі сприймається як неомарксизм, однією з ознак якого є не просто суб'єктивізм у тому, що вважати правильним і корисним для суспільства, але й тенденція до тоталітарної розправи з опонентами, придушення інакомислячих (зокрема, ця думка звучить у статті Олександра Турчинова «Неомарксизм, або подорож у безодню») [8]. Хоча трактовку неомарксизму Олександром Турчиновим піддавали критиці [13], залишається фактом те, що захист від неомарксистських («лівацьких») впливів на законодавство сприймається самими протестантами як захист справжньої свободи й фундаменту демократії.

Отже, на нашу думку, в українських реаліях просімейний активізм протестантів є саме проявом громадянського суспільства, незважаючи на те, що окремі форми й методи цього прояву або категоричні вислови деяких активістів є за що критикувати. Громадянське суспільство – це люди, які не застраховані від помилкових дій або непорозуміння між собою, але особливість такого суспільства полягає в тому, що люди, які б вони не були, навіть опоненти, сприймаються як цінність. Активісти підкреслюють, принаймні декларативно, навіть цінність грішників як людей, яким треба бажати добра й щодо яких слід не допускати насилля. Іноді це не залишається непоміченим. У 2016 році Національний ЛГБТ-портал України передрукував заяву із сайту Адвентистської церкви, де говорилося про те, що «церква не схвалює і силові сценарії протистояння хворому явищу одностатевих «сімей», адже ми хочемо бачити Україну правовою державою, де всі питання вирішуються в рамках закону <...> ненависть і насильство – не той шлях, який приведе українське суспільство до втілення вічних моральних цінностей <...> тільки любов може відкрити людям очі на їхнє становище перед Богом» [14]. У громадянському суспільстві повинні діяти мирні й законні механізми вирішення суперечливих питань, одним з яких є діалог, суспільне обговорення, відкритість один до одного. Як ми бачимо, сьогодні серед опонентів, незважаючи на моменти непорозуміння, також присутня здатність до діалогу (наприклад, в інтерв'ю громадського активіста Ігоря Плохого помітна готовність чути не тільки себе, визнавати проблеми, герой інтерв'ю здатний як дискутувати, так і погоджуватися з потенційними опонентами, закликаючи до спільної праці). Чи є здатність до діалогу в усіх проявах активізму? Навряд чи, але оціночно й тут можна говорити про склянку, яка й наполовину порожня, й наполовину повна.

Безперечно, серед протестантів існує небезпека чорно-білого сприйняття опонентами один одного. Представники обох сторін, говорячи один про одного, можуть користуватися ярликами, як мінімум використовуючи такі штампи, як «ліві ліберали (чи ліво-радикали)» і «праворадикали». «Але з якого питання і приводу ми, українські християни,

ще не гризлися і не ділилися? <...> І я на 100% впевнений, що зараз деякі з вас прочитали ці слова і вирішили, що я захищаю ідеологію або просування ЛГТБ, або як один з колег назвав сьогодні: християнин-ЛГБТ-лобіст. І ви глибоко помилилися» [15]. Отже, для захисників сім'ї є небезпека випустити з виду прояв любові, а без неї християни не зможуть показати своє обличчя суспільству, зокрема представникам ЛГБТ, без викривлення.

Які ж для захисників сім'ї з числа християн можуть бути рекомендації? Насамперед, очевидно є необхідність вироблення адекватної реакції церкви на сучасний виклик. Існує потреба поєднання дій, спрямованих назовні (активізм) і всередину (рефлексія, переосмислення своєї суспільної місії). Для цього необхідний діалог богословів, активістів та лідерів церков, виведення дискусії в загальноцерковний простір з подальшим виведенням її на загальносуспільний рівень. Як ми вже вказували, суспільство хотіло би, щоби питання, подібні до змін в підручниках, розглядалися також усім суспільством, а не були прийнятими кулуарно. Однак не можна виходити на громадянське суспільство загалом, не побудувавши таке ж партнерство всередині церкви.

Розвивати критичне мислення необхідно всім протестантам, але важливо критично ставитися більшою мірою до ситуацій та методів вирішення проблем, ніж один до одного. Важливо, щоби християни, що є різними частинами Тіла Христового – Церкви, відчували підтримку один одного, адже недостатньо запалити свічку, якщо її світло буде прихованим від широкого загалу. Згідно з євангельським принципом її ще треба поставити на видне місце, тому потрібна не тільки свічка, але й руки, які б її пронесли вулицями міста.

Щодо вироблення спільної богословської позиції, то Роман Соловій констатує, що, на жаль, у протестантському середовищі практично відсутнє відкрите обговорення більшості суспільно значимих проблем на рівні експертів. При цьому йдеться як про внутрішньо-церковні експертні середовища, а вони існують, так і про дискусії з колом позакерковних експертів. Насправді обговорення на першому рівні допомогли б ретельніше сформулювати, вивірити власну позицію, а на другому – випробувати її переконливість у дискусійному форматі та зрозуміліше донести до суспільства [16].

Отже, створення майданчиків для такого обговорення є нагальною потребою протестантського сьогодення. Позитивним наслідком такого обговорення може стати випрацювання не тільки спільної позиції, але й тієї мови, яку суспільство здатне краще розуміти, на противагу «незрозумілій» біблійній мові церков. Протестантам уже вкотре треба переосмислити власну місію й самим розібратися, наскільки їхнє бачення держави може збігатися з реальністю, бути функціональним з огляду на різні моделі суспільства (секулярність і християнськість). Зрештою, обговорення й переосмислення могли б звести воедино гасла про Реформацію та справжній реформаторський потенціал церков, пробудження якого так чекають протестанти.

Висновки. Вуличний сімейний рух, організаційне ядро якого складають протестанти, незважаючи на свою молоду (15 років) традицію в Україні, відчуває свою самодостатність без прив'язки до святкування ювілею Реформації у 2017 році. Соціально пасивні християни, які не беруть участь в акціях, але сповідають християнський ідеал сім'ї, також створюють соціологічний фон для просімейного руху.

Статистика кількості українців, що приєднуються з кожним роком до вуличних заходів, свідчить про зростання потенціалу й актуальність цього руху в очах багатьох громадян. Таке зростання діяльності активістів, з одного боку, й тих, хто приєднується до акцій, з іншого боку, є відповіддю на виклик сьогодення, а саме наступ гендерної, або неомарксистської, ідеології (як називають її самі протестанти), який значно посилюється за останні роки у зв'язку з євроінтеграційними процесами.

Просімейний активізм серед протестантів є одним з найпомітніших і знакових проявів громадянського суспільства в Україні. Він не ставить собі за мету переконувати суспільство змінювати геополітичні орієнтири, але прагне привернути увагу до біблійних цінностей. Захист сім'ї сприймається українськими протестантами як захист свободи й демократії. Водночас окремі форми й методи цього прояву громадянського суспільства можуть бути неідеальними та заслуговувати на критику.

Серед самих протестантів існують різні оцінки просімейного активізму: від думки, що проєкт протистояння ЛГБТ-спільноті є провальним і не зрозумілим для сучасного секулярного суспільства, до думки, що голос церкви був почутий багатьма громадянами й позитивно вплинув на позицію місцевих рад щодо сімейних цінностей.

В українському протестантизмі існує небезпека чорно-білого сприйняття опонентами один одного, особливо тоді, коли йдеться про вуличний активізм і захист консервативних цінностей. Отже, створення майданчиків для обговорення концепцій, форм і методів впливу на суспільство є нагальною потребою протестантського сьогодення.

Список використаної літератури

1. Балаклицький М., Єфіменко В. Експертне опитування «2017 та 2018 рік українського протестантизму: активність, масштаб, завдання, опозиція, результати». *Українська уніонна конференція. Церква адвентистів сьомого дня*. 2018. URL: <https://uuc.adventist.ua/ekspertne-opytuvannya-2017-ta-2018-rik-ukrayinskogo-protestantyzmu-aktyvnist-masshtab-zavdannya-opozytsiya-rezultaty>.
2. Всеукраїнська Рада Церков оголосила новий 2019 рік Роком сім'ї / Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій. 2018. URL: <http://vrciro.org.ua/ua/events/560-uccro-proclaimed-2019-as-year-of-family>.
3. Мєренков Г. Руслан Кухарчук: «Ми фундаменталісти у тому сенсі, що захищаємо фундамент демократії – права людей і сімей». *Релігія в Україні*. 2018. URL: <https://www.religion.in.ua/main/interview/41116-ruslan-kuxarchuk-mi-fundamentalisti-u-tomu-sensi-shho-zaxishhayemo-fundament-demokratiyi-prava-lyudej-i-simej.html>.
4. В Україні вирізають сім'ю. *Всі разом! Громадянський рух*. 2018. URL: <http://www.vsirazom.ua/dontcut>.
5. Президент закликав Парламент ратифікувати Конвенцію Ради Європи щодо запобігання насильству щодо жінок та домашньому насильству / Президент України Петро Порошенко. 2018. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-zaklikav-parlament-ratifikovati-konvenciyu-radi-ye-51866>.
6. Звернення ВРЦіРО до Президента України про недоцільність і ризики ратифікації Стамбульської Конвенції / Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій. 2018. URL: <http://vrciro.org.ua/ua/statements/553-uccro-appeal-to-president-against-istanbul-convention>.
7. Омбудсмен КМУ по гендерним вопросам Левченко обратится в СБУ относительно призывов «запретить пропаганду гомосексуализма». *Цензор.НЕТ*. 2018. URL: https://m.censor.net.ua/news/3101354/ombudsmen_kmu_po_gendernym_voprosam_levchenko_obratitsya_v_sbu_otnositelno_prizyvov_zapretit_propagandu.
8. Турчинов О. Неомарксизм або подорож у безодню. *Персональний сайт*. 2018. URL: http://turchynov.com/news/details/neomarksizm-abo-podorozh-u-bezodnyu?fbclid=IwAR1gUL5yF13-0qLnkIoNuQ_YJ0RPhWEu72oZEljJXzrUvKIHxz5PAReft8k.
9. Громадські організації підтримують просімейну і антигендерну позицію секретаря РНБО. *Всі разом! Громадянський рух*. 2018. URL: <http://vsirazom.ua/poziciya/gromadski-organizaci%D1%97-pidtrimuyut-prosimejnu-i-antigendernu-poziciyu-sekretarya-rnbo>.

10. Меренков Г. Ігор Плохой: Сформувані соціальну доктрину для церкви повинні богослови. Активісти допоможуть! *Новости християнского мира*. 2018. URL: <http://prochurch.info/index.php/news/more/53570>.
11. Меренков Г. Ігор Плохой: Сформувані соціальну доктрину для церкви повинні богослови. Активісти допоможуть! (Ч. 2). *Новости християнского мира*. 2018. URL: <http://prochurch.info/index.php/news/more/53571>.
12. Головін С. Біблія і політика: основи справедливого суспільства. Київ : Книгоноша, 2017. 136 с. (Серія: Непохитні основи).
13. Денисенко А. Безодня? Неомарксизм, або Туди і звідти. *Релігія в Україні*. 2019. URL: <https://www.religion.in.ua/main/bogoslovyya/42477-bezodnya-neomarksizm-abo-tudi-i-zvidti.html>.
14. Адвентисти сьомого дня не одобряють ні ЛГБТ-квест, ні нападение на него. *Національний ЛГБТ-портал України*. 2016. URL: https://www.lgbt.org.ua/ru/news/show_4060.
15. Дятлик Т. Мрак и свет, ЛГБТ и христианство. *Особистий сайт*. 2018. URL: <http://taras.dyatlik.net/mrak-i-svet-lgbt-i-hristianstvo>.
16. Меренков Г. «Нам не варто розраховувати на політичні важелі для поширення Євангелія» – Роман Соловій. *PICU*. 2018. URL: https://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/72869.

DIAMETRICITY OF PROTECTION ACTIVITIES OF FAMILY ACTIVISTS OPPOSITE THE LGBT-COMMUNITY IN UKRAINE

Hnat Mierienkov

*National Pedagogical Dragomanov University,
Faculty of Philosophy and Social Studies,
Department of Theology and Religious Studies
Pyrogorova st., 9, 01601, Kyiv, Ukraine*

The relevance of the study of protection-traditional evangelical figures regarding the dynamic promotion of the ideas of LGBT-communities in Ukraine is due to the European integration processes, which have become a strategic guideline of Ukrainian aspirations for transformation, for which they have been carrying out reforms. The purpose of the article is to investigate the diametrical protection concepts that have emerged as the will of active and passive pro-family Christians towards the LGBT-community in Ukraine. The theoretical basis of the research is the scientific philosophical and theological discourses and protective doctrinal positions of the Ukrainian Protestant communities. It is proved that in Ukraine there are three main positions of the protective measures of pro-family movements: categorical non-perception, the development and application of preventive measures, a condescending recognition of the other gender variations of a person. The internal tension between the positions is explained by the emphasis on external social manifestations, legislative restriction of phenomena unacceptable to family activists, or on the internal qualities of a Christian, as such, who should only in his life be an alternative to society. In all cases, the issue of freedom and democracy, their content and their limits are discussed without denying these principles as the basic values of society. It is established that the protection of family values in various forms is one of the manifestations of civil society in Ukraine. A conflicting approach to methods of protecting family values by religious communities in Ukraine can be resolved by easing the tension between a state seeking to engage in a constructive dialogue with Europe and churches that, through a variety of approaches, seek to protect the Ukrainian historical tradition of the exclusive existence of heterosexual family, the opinion of the pro-family activists, socializes the child's personality, while restoring in it the strong duties of a true citizen.

Key words: LGBT-community of Ukraine, pro-family activists, protection measures, Protestants.